

Asia: VN/1453/2025

Lausuntopyyntö pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Toimiala- ja etujärjestö

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Huomioita pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman taustalla olevista vaihtoehtoisista skenaarioista (suunnitelman luku 2)

Sahateollisuus ry pitää myönteisenä, että pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa on tarkasteltu useita eri painotuksia edustavia skenaarioita. Vaikka ääripäitä edustavat vaihtoehdot eivät ole realistisia toteutuvina kehityspolkuina, ne kuvaavat hyvin päätösten vaikutusten suuruusluokkaa ja suuntaa.

On valitettavaa, kuinka keskeiseen rooliin metsien hakkuumäärät on eri skenaarioissa nostettu. Metsien hiilinielujen vahvistamiseen on olemassa monipuolinen joukko toimenpiteitä, joista suuri osa tukee taloutta ja työllisyyttä, eikä niiden tarkastelu edellytä puun saatavuuden heikentämistä.

Huomionarvoista on myös, että vain yksi skenaario ylittää hiilineutraaliuteen vuoteen 2035 mennessä, ja siinä keskeisin vaikuttava tekijä on hakkuiden voimakas rajoittaminen. Ympäristöpainotteisissa mallissa hakkuut painuvat noin 50 miljoonan kuutiometrin tasolle, mikä johtaisi väistämättä vakaviin

talous- ja työllisyysmenetyksiin eri puolilla maata. Tällainen hakkuutaso merkitsisi useiden tehtaiden sulkemista ja tuhansien työpaikkojen katoamista.

Toinen hakkuista rajoittava vaihtoehto, yhteiskunta edellä -skenaario, korostaa alueellista tasa-arvoa, resilienssiä ja perinteisten elinkeinojen asemaa. Sahateollisuus ry:n näkökulmasta painotukset ja toimenpiteet eivät kuitenkaan ole linjassa keskenään, sillä hakkuiden vähentäminen heikentäisi juuri niiden alueiden elinvoimaisuutta, joiden vahvistamista skenaario tavoittelee.

On tärkeää, että päättäjillä olisi realistinen käsitys siitä, mitä esitetyt hakkuurajoitukset ja erityisesti hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen vuoteen 2035 mennessä tarkoittavat taloudelle ja työllisyydelle. Skenaariotyössä tulisi arvioida vaikutukset ekologisen tarkastelun lisäksi myös taloudellisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta. Ilman tätä kokonaisarviota kuva jää väistämättä erittäin puutteelliseksi.

2) Huomioita toimialakohtaisista etenemisvaihtoehdoista (suunnitelman luku 3)

Maankäyttösektorilla metsien hiilitaseeseen vaikutetaan eri skenaarioissa pääasiassa hakkuumääriä muuttamalla. Tämä on lyhyellä aikajänteellä hiilensidonnan näkökulmasta näennäisesti tehokasta. Menetelmä voi myös näyttää skenaariotarkasteluissa houkuttelevalta toimenpiteeltä, kun talous ja työllisyysvaikutusten tarkastelu on jätetty tekemättä. Tosiasiallisesti eri skenaarioiden väliset vaikutukset olisivat hyvinkin radikaalit Suomen taloudelle.

Myös hakkuuvuodon vaikutusten sivuuttaminen on hätkähdyttävää ja jopa kyseenalaista erityisesti, kun raportissa sanotaan, että ilmastonmuutoksen voimakkuus riippuu globaalien hillintätoimien onnistumisesta. Samaan aikaan edistetään ympäristö edellä olevan skenaarion nimissä hakkuuvuotoa aiheuttavia toimenpiteitä ennemmin kuin yritettäisiin tuottaa kestäväää raaka-ainetta mahdollisimman ilmastotehokkaasti Suomessa.

Rakennusten osalta päästövähennyksiä kuvataan tavoiteltavan hyödyntämällä olemassa olevaa rakennuskantaa ja rakentamalla uusia, mahdollisimman energiatehokkaita rakennuksia. Raportista kuitenkin puuttuu kokonaan näkökulma rakennusmateriaalien ilmastovaikutuksista. Tämä on erittäin valitettavaa, sillä materiaalivalinnoilla on huomattava merkitys rakentamisen kokonaispäästöihin. Puurakentamisen laajempi edistäminen tarjoaisi Suomeen kustannustehokkaan keinon vähentää rakennussektorin päästöjä ja kasvattaa pitkäikäisiä hiilivarastoja.

3) Huomioita kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien kehitysnäkymistä (suunnitelman luku 4)

Nielujen vahvistamisessa olisi erityisen tärkeää kohdentaa toimia metsien aktiiviseen kasvuun ja terveyteen vaikuttaviin käytäntöihin. Keskeisiä keinoja ovat riipeä metsien uudistaminen, jalostetun

taimiaiainksen käyttö, taimikoiden ja nuorten metsien aktiivinen hoito, ajallaan toteutetut harvennukset sekä tarvittaessa metsien lannoitus.

Nämä toimenpiteet parantavat metsien kasvua, hiilensidontaa ja sopeutumiskykyä muuttuvaan ilmastoon. Ne ovat myös aidosti kestäviä ratkaisuja, sillä ne tukevat hiilensidontan ohella taloudellista toimeliaisuutta ja työllisyyttä eri puolilla Suomea.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä toimien tulisi kohdentua fossiilisten polttoaineiden ja energiantensiivisten materiaalien käytön vähentämiseen. Metsien kestävä hyödyntäminen ja puupohjaisten tuotteiden laajempi käyttö tarjoavat tähän kustannustehokkaita ratkaisuja, jotka vahvistavat osaltaan myös nieluja ja pitkäikäisiä hiilivarastoja.

4) Puuttuuko suunnitelmassa kuvattujen kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien joukosta joku keskeinen menetelmä (suunnitelman luku 4)?

Puurakentamisen rooli keskeisenä päästövähennys- ja nieluratkaisuna puuttuu suunnitelmasta kokonaan. Materiaalivalintojen vaikutus rakentamisen ilmastokuormaan on merkittävä, ja erityisesti pitkäikäisiin puutuotteisiin sitoutuva hiili muodostaa merkittävän ja kasvavan hiilivaraston. Laajempi siirtymä kotimaiseen puurakentamiseen vähentäisi rakentamisen elinkaaripäästöjä, parantaisi energiatehokkuutta ja olisi samalla myös taloudellisten sekä sosiaalisten vaikutusten tarkastelun kestävä ilmastotoimenpide.

5) Muita huomioita pitkänaikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

Raportissa olisi olennaista tarkastella hakkuiden rajoitusten globaalia vaikutusta. Mikäli Suomi vähentäisi omaa puunjalostustaan, tuotanto siirtyisi lähes välittömästi muihin maihin, kuten Ruotsiin, Kanadaan, Venäjälle tai Kiinaan. Tällöin päästövaikutus jäisi maailmanlaajuisesti mitättömäksi, mutta Suomen taloudelle ja työllisyydelle seuraukset olisivat erittäin vakavat. Globaalin ilmastomuutoksen näkökulmasta on yhdentekevää, missä puutuotteet valmistetaan, mutta Suomen näkökulmasta kyse on kriittisestä kysymyksestä teollisuuden elinvoiman, vientitulojen ja työpaikkojen säilymisen kannalta. Erityisen haitallista olisi, jos tuotantoa siirtyisi maihin, jossa teollisuuden omat toimet metsäluonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi ovat hyvin heikot suomalaiseseen sahateollisuuteen verrattuna.

Sahateollisuuden osalta on tunnistetut teknologiat jätetty myös pois. Sahateollisuuden yritykset ovat tehneet kymmenittäin investointeja viime vuosien aikana, joilla on päästöjä vähentävä kehitys. Esimerkkejä kyseisistä investointitoimenpiteistä: resurssitehokkuus on parantunut uusien mittareiden käyttöönoton ansiosta; taajuusmuuttajien ja tehokkaampien moottorien lisääminen tuotantoprosessin eri vaiheissa on vähentänyt energiankäyttöä; lisätty lämmöntalteenottoa; puutuotteiden kuivaamoja on uudistettu; fossiilista polttoainetta ei käytetä lämmöntuotannossa poikkeustapauksia lukuun ottamatta; ja pakkausmateriaaleissa kierrätysmuovin osuus on kasvussa.

Rajajärvi Jimi
Sahateollisuus ry